

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy hóra . . . 60 K Félévre . . . 340 K
Negyedév. e. . . 170 K Egész évre . . . 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-43. SZÁM.

Ujjáalakult a Bethlen-kormány

Budapest, jun. 16. A „Magyar Távirati Iroda” illetékes helyről értesült, hogy a Bethlen-kormány ujjáalakult. Az új miniszterium a következő:

Miniszterelnök gróf Bethlen István, belügyminiszter Rakovszky Iván, pénzügyminiszter Kállay Tibor, kereskedelemügyi miniszter Valkó Lajos, külügyminiszter gróf Bánffy Miklós, közoktatásügyi miniszter gróf Klebelsberg Kunó, igazságügyminiszter Daruváry Géza, földművelésügyi miniszter nagyatádi Szabó István, honvédelmi miniszter Belicska Sándor, népjóléti miniszter Vass József, közlekedésügyi miniszter Térfy Béla.

Az új miniszterek, akiknek a kinevezését a hivatalos lap holnap szünetelteti, a holnapi nap folyamán teszik le az esküt Horthy Miklós kormányzó kezébe.

A Kormányzó az új kormány kinevezésével egyidejűleg Klebelsberg Kunó gróf belügyminiszterhez, Hegyeshalmi Lajos kereskedelemügyi miniszterhez, Máyer János földművelésügyi miniszterhez, Vass József kultuszminiszterhez, Tomcsányi Vilmos Pál igazságügyminiszterhez és Bernolák Nándor népjóléti miniszterhez kéziratot intézett, mellyel a nehéz időkben fáradszónak buzgalommal tett odaadó szolgálataik teljes elismerése mellett, őket eddig viselt állásuktól felmenti.

A kettős mandátumok és a tarpai választás

A most megválasztott nemzetgyűlés tagjai között 9 képviselő van, akiket több kerületben választottak meg. Ezek: Ernszt Sándor Ernszt-párti (Budapest, Ipolyság), Haller István Haller-párti (Budapest, Cegléd, Vasvár), Kállay Tibor egységspárti (Nagykanizsa, Nyiregyháza), Miakits Ferenc szociáldemokrata (Budapest környék, Gőz II.), Peidl Gyula szociáldemokrata (Budapest, Szeged II.), Payer Károly (Budapest, Dorog), Schandl Károly egységspárti (Csongrád, Kiskun-dorozsma), Nagyatádi Szabó István egységspárti (Nagyatád, Bacs), Szeder Ferenc szociáldemokrata (Békéscsaba, Hódmezővásárhely II.).

Ezek közül Ernszt Sándor előreláthatólag Ipolysági mandátumát tartja meg, Miakits a győrit, Peidl a szegedit, Payer a dorogit. Az így felszabaduló székesfevárosi és környéki kerületekben az arányos választási rendszer alapján minden választási eljárás nélkül, automatikusan képviselők lesznek a következő pót-

A nemzetgyűlés megnyitása felé

A liberális ellenzék azzal az állásfoglalásával szemben, hogy Andrassyékkal és a szociálistákkal együtt nem jelenik meg a nemzetgyűlés ünnepélyes megnyitására, az egységspártban az a felfogás alakult ki, hogy a Kormányzó azzal, hogy ünnepélyesen megnyitja a nemzetgyűlést, egyáltalában nem séri meg annak szuverenitását, mert ha joga van azt egybehívni, akkor joga van azt megnyitni is.

Ami pedig a nemzetgyűlés törvénytelen-ségét illeti, az egységspártban rámutatnak arra, hogy az ellenzék részt vett az általa törvénytelennek deklarált választásokon, s így azt a maga részvételével szankcionálta, s ezzel elvesztette az erkölcsi alapját az ítélkezésre, mivel jogi alapja a választójogi rendelkezés kétségtelenül nem vonható. Ami pedig az ellenzékkel szemben elkövetett atrocitásokat illeti, a

A távozó miniszterek holnap bucsuznak a miniszteriumok hivatalnoki karától. Az új miniszterek pedig hétfőn foglalják el hivatalukat.

Schandl Károly távozásával kapcsolatban felmerült az a hír is, hogy ő volna az új belügy államtitkár, sőt olyan hírek is vannak, hogy a miniszterelnökségi államtitkári állással cserélné fel mostani tisztségét. Ez mind természetesen kombináció csupán, aminthogy kombináció Schandl Károlynak a földművelésügyi miniszteriumból való távozása is.

Az új kabinet holnap, szombaton délután mutatkozik be az egységspártnak. A kabinet tagjai közül a többség nem képviselő. Nem képviselő Belicska Sándor honvédelmi miniszter, Bánffy Miklós gróf külügyminiszter, Daruváry Géza igazságügyminiszter, Valkó Lajos kereskedelemügyi miniszter, akik nem is léptek fel, továbbá Vass József népjóléti miniszter és Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter sem, akik a mostani általános választásokon nem kaptak mandátumot, de akik mind a ketten felépnek az időközi választásokon. Nagyobb változás lesz a politikai államtitkárok körül is. Pekár Gyula államtitkár távozik és helyét Klebelsberg egyik politikai bizalmasa Petri Pál foglalja el.

képviselők: Buday Dezső Ernszt-párti, Homonnay Tivadar Haller-párti, Kélli Anna szociáldemokrata, Pikler Emil szociáldemokrata, Várnai Dániel szociáldemokrata.

A vidéken két kerületben is megválasztott képviselők lemondása folytán előreláthatólag a hódmezővásárhelyi II. kerületben, Kiskun-dorozsman, Nyiregyháza, Vasvárott és Barcsan lesz új választás. Az egységspárt mind az öt kerületben állít jelöltet és teljes erővel fogja megvívni az alkotmányos küzdelmet.

Nagy érdeklődés előzte meg a tarpai választókerületben mára kitűzött választást báró Perényi Zsigmond egységspárti és Nagy Ernő Rassi-párti jelöltek között. Az első választást tudvalegleg megsemmisítették. A választás azonban ma sem történt meg, mert báró Perényi Zsigmond a jelöltségétől visszalépett, azzal az indoklással, hogy a Nagy-párt forradalmi időkre emlékeztető agitációja miatt nem akarja a kerületet a polgárháborúnak kitenni.

kormányzópárt ezzel szemben felolvassa a nemzetgyűlésen azokat a gyorsirással lejegyzett beszédeket, amelyek egyes ellenzéki jelöltek vagy korteseik lajtasait tartalmazzák.

Az egységspárt a megnyitó ülésen természetesen teljes számban vesz részt, hogy ezzel is demonstrálja azt a hatalmas többségi erőt, amely az államfő és a kormány hatámogé sorakozik. Az ünnepélyes megnyitó ülésen a képviselők valószínűleg diszmagyarban jelennek meg.

A magyar politikai életnek napok óta a legérdekesebb kérdése, hogyan fog lefolyni az új nemzetgyűlés megnyitása, milyen taktikát fog követni az ellenzék és mivel fog válaszolni az ellenzék támadásaira a kormánypárt. Miután pedig követendő taktikáját egyik párt sem árulja el, a legkülönbözőbb kombinációk látnak

napvilágot a nemzetgyűlés első üléseinek lefolyására vonatkozóan. Különösen izgatja a kérdéyleket az a kérdés, hogy Apponyi Albert gróf, aki a korelnöki tisztelet fogja betölteni, miképen fogja az első formális ülést vezetni. Erre vonatkozólag a legeltérőbb vélemények hangzottak el úgy a sajtóban, mint az egyes pártkörökben.

Apponyi Albert gróf munkatársunknak a következőket mondotta erről a kérdésről:

— Egyes lapok beszéltek az én „kilátásba helyezett nyilatkozatomról.” Nos, én semmiféle nyilatkozatot nem helyeztem kilátásba és nem is tartanám ildomosnak, hogy arra vonatkozólag, miképen fogok eljárni elnöki tiszteletben, előre bárkinek is nyilatkozatot tegyek.

Nekem, mint korelnöknek, az eltenzék határozatához semmi közöm nincsen. Mint korelnök is elnök vagyok és elnöki működésem nem lehet semmiféle diszkusszió, vagy határozathozatal tárgya, mert azt csak az alkotmányosság és lelkiismeretem irányíthatja.

Az egységspárt vezetősége megkereste az összes pártokat a parlamenti bizottsági tagok kijelölése tárgyában. Az egységspárt azokban a bizottságokban, amelyek 38 tagból állanak, magának 20 helyet, az Ernszt-Huszár- és Heinrich-pártnak 1-3, az ellenzéknek 10 helyet kíván biztosítani. Azokban a bizottságokban, amelyek 21 tagból állanak, az egységspárt magának 13, az Ernszt-Huszár-Wolff-pártnak 1, az ellenzéknek 5 helyet kíván biztosítani. Az igazolási állandó bizottságban az egységspárt magának 5, az Ernszt-Huszár-Wolff-pártnak 1, az ellenzéknek pedig 2 helyet tart fenn; azokat a pártok kívüli képviselőket pedig, akik a kormányt támogatják, az egységspárt ebben a kérdésben a magának tekinti és saját jelöltjeinek sorába számítja őket.

A Keresztyén Kisgazda, Földműves és Polgári Párt holnap délután 4 órakor az országos párt központjának megszervezése tárgyában értekezletet tart. Az elnöki megnyitót nagyatádi Szabó István, a párt elnöke tartja.

Ezután Bethlen István gróf miniszterelnök teszi meg bejelentését, amelynek során informálja az új képviselőket az általános helyzetről. Ezután a pártvezetőség teszi meg előterjesztéseit és pedig a párt az országos központi szervezeti szabályainak kiadása tárgyában, továbbá megejti a nemzetgyűlés tisztikarának megválasztásához szükséges jelöléseket, s határoznak a nemzetgyűlésben alakítandó bizottságokra nézve. Megalakítják a párt új intézőbizottságát és megtárgyalják a nemzetgyűlés ülésérmében való elhelyezkedést is.

A Keresztyén Nemzeti Egyesülés pártja (Ernszt-csoport) és a Keresztyén Egység Táborához (Wolff csoport) tartozó képviselők vasárnap este 6 órakor értekezletet tartanak.

Barla Szabó József nemzetgyűlési képviselő a következőket mondotta tudósítónknak:

— Mi, akik nagyatádi Szabó István demokratikus politikájának hívei vagyunk, nagyon jól tudjuk, hogy szép és jelentős számban jutottunk be a parlamentbe. Azonban, miként a múlt nemzetgyűlés alatt is, minden bomlasztó híresztelések dacára megőriztük egységünket, teljesen alá vetettük magunkat ma is a nagy nemzeti érdekeknek és tiltakozunk minden osztály elleni üldözés támogatása ellen. Ami pedig a liberális irányban való orientálódásunkat illeti, mi mindig csak a keresztyén demokrácia ut-

jain akarunk haladni. Ezt pedig úgy a mi, mint a miniszterelnök programja biztosítani fogja.

A radikális polgári párt újból feltámadni készül. Már meg is alakult az a bizottság, amely a szervezés munkálataira vállalkozott és a progresszív polgári párt szervezőbizottságaként fungál Szász Zoltán, Nagy György, János Zoltán, dr. Vészi Imre és Szikora János, a Károlyi-kormány egy egykori államtitkára. A párt megalakulása előreláthatóan szombaton történik a Royal-szálló dísztermében, ahol János Zoltán és Nagy Ernő ünnepi képviselővé való választásuk alkalmával.

A pénzügyminiszter a gazdasági helyzetről

Kállay Tibor pénzügyminiszter ma vette át Nagykanizsán mandátumát, amikor a városháza erkélyéről tartott beszédében a következőket mondotta:

Ha a gazdasági programon van a főszó, különösen azokkal az eseményekkel szemben, amelyek közvetlen közelünkben játszódtak le, az izgatottság, a nyugtalanság, amely ott urrá lett a lelkeken, csak arra alkalmas, hogy megbontsa a küzdő sorokat. Ezeknek nálunk annál kevésbé van helye, mert — hála Istennek — egészen más gazdasági viszonyok között élünk. Ha nem akarunk Ausztria példája után menni, három dolgot kell megtanulnunk, ami nem engedhető meg egy legyőzött országban.

Nem engedhető meg elsősorban az államháztartás fedezetlen papírpénzből való hitele, a pénznek nagy tömegével való operálás, mint azt Ausztria teszi. Meg kell tanulnunk továbbá azt, hogy nem engedhető meg, hogy egyesek kapzsi vágyból mások szerencsétlenségét saját gazdagodásukra akarják kihasználni. (Élénk tetszés) Ezekre a tanulságokra nem ok nélkül figyelmeztettek, mert nálunk is látok törekvéseket, amelyek a bankjegy szaporításnak eszközével óhajtják megoldani az államháztartás problémáját. Nálunk is látunk irányzatokat, amelyek kiakarják cselezni az államkormányzást abból az irányból, amelyben ez immár ezer év óta halad. Kétségtelen hogy a normális és békebeli állapotok megteremtésére még hosszú küzdelemre van szükség. Küzdeni fogunk minden radikális és destruktív törekvés ellen. Ez az én nézetem szerint lehet zsidó, lehet kurzuskeresztény, mi azonban mindnyájukkal szembe fogunk szállani. (Hosszas éljenzés).

Védekezünk a járványok ellen

A melegebb idők beálltával bekövetkezni szokott különböző járványos betegségek megelőzése és meggátolása érdekében leghatásosabb óvintézkedés a tisztaság. Felhívom ezért a város területén levő nyilvános helyiségek, u. m. vendéglők, kocszmák, kávéházak, cukrászdák, szállodák és szállásadások, fürdők stb., nemkülönben a hentes és mészáros általában az élelmiszer üzletek tulajdonosait, üzletvezetőit, hogy üzleteiket állandóan tisztán tartsák; oly helyeken, ahol italmérés van, a poharak öblítésére vízcappal ellátott tartályokat alkalmazzanak, a helyiségekben elegendő számú köpöcsészét tartsanak, a kimerő asztalt vízhatlan anyaggal, lehetőleg badoggal vonják be, az edényeket a legnagyobb mértékben tisztán tartsák, a nyilvános helyiségekhez tartozó arnyékszékeket állandóan tisztán tartásuk és naponta mézstejjel vagy carbollal fertőtlenítsék, a hentes és mészáros üzletek falai vízhatlan festékekkel vonassanak be, az élelmiszereket tüllel takarják be, vagy üveg alatt tartsák s általában a fennálló közegészségügyi szabályokat fokozott mértékben tartsák be.

Felhívom egyben a háztulajdonosokat, hogy a házuk előtti gyalogjárdákat naponként reggel és este felseperjék és felloccsolják, udvaraikat, istállóikat, sertés óljait, arnyékszékeiket tisztán tartsák és naponként mézstejjel vagy carbollal fertőtlenítsék, szabályrendelet szerinti fedellel ellátott szemétközet, illetve trágyagödört létesítsenek s ezek, nemkülönben az arnyékszékek tartalmát a kellő időben hordassák ki.

Felhívom továbbá a város területén levő iskolák, óvodák, tápintézetek s általában mindazon intézetek vezetőit, felelős gondnokait, ahol több egyén tartózkodik együtt, hogy a fentebb részletezett közegészségügyi rendszabályokat haladéktalanul fogantartsák.

Ezen rendelkezésem betartását közgeimmel ellenőriztetni fogom s az ellene vétők ellen a kihágási eljárás meg fogom indítani.

Rostás István s. k.,
a városi előjáróság vezetője.

MINDEN ÖNTUDATOS MAGYAR EMBER
CSAK KERESZTYÉN LAPOT VÁSÁROL!

Sztrájk a cipésziparban Bérmozgalom a pékeknél és pincéreknel

Alig szünetelt meg a kefégyári munkások sztrájkja, máris újabb sztrájkmozgalom tört ki Debrecenben. Tegnap reggel a cipőmunkások megszüntették a munkát.

A sztrájk előzménye az, hogy a cipészek akiknek kollektív szerződésük van, fizetésemelést kértek minden vonalon. A munkaadók vasárnap összegyűltek s az a felfogás alakult ki, hogy 20 %-os fizetésemelést adnak, de mivel a gyűlésen nem voltak képviselve az összes munkaadók, s nélkülük nem akartak végérvényesen határozni, tudomására hozták a munkások megbízottainak, hogy a jövő vasárnap gyűlést tartanak s azon határoznak véglegesen a fizetésemelés felett. A munkások ezzel a válasszal, úgy látszik nem voltak megelégedve, mert hétfőn reggel megszüntették a munkát. Valószínű, hogy a megindult egyezkedő tárgyalások eredményre fognak vezetni.

Bérmozgalom volt a debreceni pékeknél is, akik csak a közelmúltban sztrájkoltak s kaptak fizetésemelést. A pékmunkaadók 20 százalékos fizetésemelést adtak, így a bérmozgalom lecsendesedett. Bérjavítási mozgalom van a pincéreknel is, akik már hosszabb idő óta tárgyalnak fizetésük megjavítása végett. A napokban a rendőrségtől éjjel 2 órára gyűlés megtartását kérelmezték, ahol szintén a bérjavításról tárgyaltak volna, de a rendőrség ezt a gyűlést nem engedélyezte. A pincérek most valamelyik délután folyamán akarják gyűlésüket megtartani, bár akkor a legtöbb pincér szolgálatban van. A pincérek rövidesen dülőre akarják vinni fizetésemelési kérelmüket.

Mezőgazdasági kamara Debrecenben

A debreceni kerületi mezőgazdasági kamara alakuló közgyűlését Debrecenben e hó 22-én, délután 3 órára hívta egybe a földművelésügyi miniszter. A közgyűlés Hajdumegyé székházában lesz. A kamara területéhez tartoznak Hajdu, Békés, Szolnok, Szabolcs, Bihar, Bereg és Szatmár varmegyék is, területe 3 és fél millió kataszteri hold, magába foglalja az országnak mezőgazdaságilag legjelentősebb részét, a buzajáról világszerte nevezetes Tiszavidéket.

A mezőgazdasági kamara a mezőgazdasággal foglalkozók minden rétegének demokratikus alapon felépített törvényes érdekképviselete, öt érdekeltségi csoportjából egy a mezői munkások és cselédek csoportja, akik a kamara életműködésében épen úgy érvényesíthetik törvényes érdekeiket, mint a földbirtokosok csoportjai. Bizton remélhető, hogy a mezőgazdasággal foglalkozók összességének megértő együttműködését fogja ez intézmény biztosítani, amelynek alja rendeli a törvény a megyei, járási és községi mezőgazdasági bizottságokat, hogy ez által is biztosítsa a gazdátársadalom szerves összműködését.

A debreceni mezőgazdasági kamara elsőként alakul meg az öt vidéki kamara közül, nyomon követi a győri, miskolci, kecskeméti és kaposvári kamarák alakítását. Az öt vidéki kamara az országos mezőgazdasági kamarában kapcsolódik össze. A debreceni kamarát a földművelésügyi miniszter megbízásából dr. Koós Mihály államtitkar fogja megalakítani.

A debreceni kamara elnöke minden bizonytal dr. gróf Almásy Imre lesz, aki mellett nyolc törvényhatóság társadalmának ragaszkodása egyértelműleg nyilatkozott meg. A kamara hivatalát most szervezi dr. Rácz Lajos kamarai igazgató, a hivatal Piac-utca 9. szám alatt lesz, a kamara működését június hó 24-én fogja megkezdeni.

Különösen nevezetessé teszi a mezőgazdasági kamarák alakulását az a körülmény, hogy a kamarai törvény, — melynek alkotása Koós államtitkar érdeme, — lehetővé teszi, hogy a gazdasági kamarák bármely oly intézményt létesíthessenek, amelyek a mezőgazdasági termelés minőségi vagy mennyiségi fokozására, az állattenyésztés emelésére, vagy általában arra alkalmasak, hogy a gazda önmagának biztosíthassa munkája eredményét.

Magyarország és a német kulturjárom

Irtó KOMLÓSSY ARTUR

(Első közlemény)

I.

A magyar-német probléma

Miután Magyarország felszabadult Ausztria 400 éves járnai alól és visszanyerte függetlenségét, itt az ideje, hogy tisztázzuk ne csak Ausztriához, hanem az egész németiséghez való viszonyunk kérdését.

Tévedés ugyanis az a hiedelem, hogy függetlenségünk akadályai egyedül Ausztria s vele való közjogi és vámügyi kapcsolatunk volt. Függetlenségünk akadályai az egész németiség kulturális, gazdasági és politikai többsége volt s egy egész világ hatalmi rendszernek kellett összeomlani, hogy függetlenségünket visszanyerjük.

Ausztria a múlté; a világ legszörnyűbb anachronizmusát, a mesterséges államalakulatok non plus ultráját semmiféle erőhatalom nem támaszthatja fel többé. Megmaradt része vagy törzse: Német Ausztria egy darabig még tengetheti életét, de aztán az életosztón fogja valamely formában Németországhoz csatlakozni. S ezzel megszületik a *Germanie unita*.

Nekünk magyaroknak ezt a csatlakozási törekvést nemcsak szimpátiával kell fogadnunk, de fölünk telhetőleg elő is kell segítenünk, nehogy Ausztria németisége fölött a szláv tenger összecsapjon s ezzel bennünket Nyugat felé izoláljon. Nekünk a németiséggel közvetlen szomszédságban kell maradnunk; nem szabad engednünk, hogy a szláv vasgyűrű közénk ékelődjék, de viszont függetlenségünket a németekkel szemben is fenn kell tartanunk.

Nekünk a németekkel jó viszonyban kell lennünk, de védekeznünk kell a német befolyás veszedelme ellen, mely a történelem tanúsága szerint ezer év óta állandóan fenyeget bennünket.

A német befolyásnak természeti és lélektani okai vannak. Természeti oka a közvetlen földrajzi szomszédság és a németiség nagy tömegén kívül az a körülmény, hogy hazánk Nyugat felé nélkülözött a természetes határokat s a Duna völgye, mint egy nyitott kapu, vonzotta Kelet felé a népfőlölekeket. (Draug nach Osten.) A németiségnél ez a Kelet felé törekvése ezentul sem fog megszűnni, sőt tekintve, hogy Németország elveszítette Elzászt és tengerentúli gyarmatait, a jövőben még erősebb lesz, mint valaha.

Lélektani oka a német befolyásnak, hogy a magyar nemzet, midőn a keleti és nyugati kereszténység, a bizantin-szláv és latin-germán világ közt választania kellett, ez utóbbihoz csatlakozott s így lelkiileg is nyitva áll a szomszédos germániség előtt.

Uglátszik a német befolyás e sajátját már Szent István felismerte, vagy legalább megérezte, mert német hercegnőt vett ugyan feleségül és német lovagokat telepített be az országba, de viszont nem fogadta el a német-császár hűbéri hatalmát, hanem a pápától kért és kapott apostoli koronát s nem német, hanem olasz hittérítőket hozott Magyarországra, akik a magyart irni-olvasni tanították.

Sajnos, az Árpádok nagyszabású, körültekintő politikája egy-két évszázaddal az Árpádok kihalása után elhalványodott. A vegyes házbeli királyok alatt az Anjouk és Hunyadiak még ellenálltak a német uralkodók törekvéseinek, akik nem szünetek meg aspirálni a magyar trónra, míg aztán a Jagellók uralkodása s a mohácsi vész után Magyarországot hatalmukba kerítették.

A Habsburgok 400 éves uralma alatt a magyar nemzet élet-halál harcot volt kénytelen folytatni német dinasztija ellen, amely mindent elkövetett, hogy Magyarországot osztrák örökös tartományai sorába beolvassza s a magyar nemzetet németté tegye.

Most már felszabadultunk az osztrák járom alól, de a németiséggel való számolásunk nem záródott le. Ausztria politikai uralma megszűnt, de megmaradt a németiség kulturális befolyása, mely nemzeti önállóságunkat veszedelemmel fenyegeti. E német befolyás ellen

nem is lehet szó. S ámbár Szent-Királyi volt a kezdeményező, de Freund rögtön elégtételt vett magának a sértő szavakkal, mindkét vádlott javára alkalmazni kellett a kölcsönösség alapján a felmentést.

Megállapította a törvényszék azt is, hogy a minősítésben a járásbíró a vádlottak javára tévedett, mert itt nem egyszerű becsületsértés, hanem minősített becsületsértés forog fenn, mert az nyilvános helyen, intelligens emberek jelenlétében történt.

Freund megnyugodott az ítéletben, míg Szent-Királyi a büntetés megállapítása miatt fellebbezést, illetőleg semmisségi panaszt jelentett be. Így az egész ügy a kir. ítélő tábla elé kerül.

Képzőművészeti kiállítás

A Debreceni Műpártoló Egyesület a háborús és forradalmi évek hosszú, kényszerű szünete után ismét megindította művészetfejlesztő munkáját. Az a kiállítás, amelyet a Debrecenben élő festők és szobrászok munkáiból rendezett a városháza dísztermében, biztató ígéret arra, hogy Debrecen is lépést tud és akar tartani a magyar kultúra építő feladataival. Amit Kecskemét, Nagybánya, Szolnok meg tudott csinálni, abban Debrecennek sem szabad hátramaradnia. Eleven művészi életet tenyésztő művésztelep létesítésére lehetőség is, anyagi erő is van bőven. Csak ki kell aknázni. Meg kell szervezni.

Sokat várunk a Műpártoló Egyesület működésétől. Annyit már most is örömmel regisztrálunk, hogy a kiállítás mögött ott lapang egy Művészház terve, Minden kiállítási napon, délután 5 órakor szabadelőadást rögtönöz a rendezőség s ezeknek az előadásoknak jövedelme a Művészház alapját fogja gyarapítani.

A kiállító festők közül Holló László, Sennyei-Oldh István, Toroczka Oswald és Hrabéczy Ernő képei a mélyebb festői problémákban való odaadó elmélyedésről tanuskodnak. Mindegyiket jellemzi a mély téranalízis, ami együtt jár a szín felfokozásával.

Holló László munkáin meglátszik a Párisban és Rómában eltöltött néhány gyümölcsöző esztendő. Tájékozottságában a színek heves ereje és bravúros összehangoltsága épűgy meglep, mint az anyag megérezkelteése és a kép konstruktív egysége. Ebben a tekintetben „Felhők” c. képe (103-as) valódi mestermunka. Tanulmányfejeit a belülről kifelé való festés, a lélektani jellemző erő teszi különösen értékesekké az elementáris és jól megoldott színhatások mellett. Még ahol plain-aire problémának fogja fel az arcot, ott sem párolog el a szín- és fényhatásokban magának a fejnek a súlya, a csontok, izmok tömör valósága. Példa erre a 118-as számú tanulmány feje.

Sennyei-Oldh István a színek egymásra hatásának nagyszerű analíziseiben a mélyebb festői valóságot keresi. Tér, szín, levegő, egymást erősíti képeiben. Impresszionizmusa nem tépi meg kompozícióinak szerves rajzbeli és festői egységét. A színértékek nemcsak hozzáértően, de művészi lelkiismeretességgel bányák.

Toroczka Oswald kitűnő Hollói tanítvány. Piktúrája anyagszerű, markáns, konstruktív. Realitása friss, őszinte, közvetlen. Egyszerűségében felemelő.

Hrabéczy Ernőnek a Mednyánszky vásznaira emlékeztető képei a középtér erős fejlesztésében hatnak túl mesterükön, de lírában nem olyan erősek.

Ifj. Kovács János meleg szinanalitikával dolgozik. Színértékei kissé nyersekek, de erő van bennük. Akvarelljei szélesen meglátott dolgok, flott felrakással.

Istváffy Gyula temperái poézisban, hangulatban oldják fel a témát. Redukált színskálával dolgozik s ez intimitásban csak fokozza a költői hatást. Megragadóak az „Oláh temető”, „Számum”, „Holdas est” c. képei.

Csűrös Béla erősen impresszionista. A pillanatnyi benyomást emeli ki. Szaggatott akkordokkal dolgozik. Nem analizál és ezért nem is jut el a festői feladat mélyebb egységig. De így is nagyon értékes eredményeket kőszöl velünk.

Nagy Ferencen még látszik, hogy az

akvarellből csapott át az olajra, itt-ott bágyadt a színe. De például a Vénkert c. képén (96-os) már a tehetséges olajfestő minden jó képességét árulja el. Megoldásai itt már élesebbek.

Balczér György öportréja formában nagyon jó munka. Oldh István a szabad színeket keresi. Kissé nőies. Pálffy József kacsképei erős természet szeretetet árulnak el.

A grafikában feltűnnek Holló László konstruktív felépítésű aktjai, erős forma összefoglalásával, Sennyei-Oldh István nagyszerű mozgás-kompozíciói, Nagy Ferenc finom, precíz rézkarcai, Oldh István grafikus portréi és Pálffy Erzsike ügyes tuss- és színes illusztrációi.

A szobrászok közül a kis méretben való monumentatitást Füredy Richard „Erős Jancsi”-ja és Némethy László „Köemelő”-je képviseli. Mindkét munka szerencsésen fogja egységbe a tagok, mozdulatok egymásvonatható minden részletét. Némethy „Mandolinosa”-a kedves, könnyed, impresszionista vázlat.

A kiállítás a maga egészében megérdemli, hogy minél többen látogassák. Nemcsak a hozzáértők, hanem azok is, a kik előbb csak vonzódnak, később pedig mind több megértéssel közelednek a szép képekhez és szobrokhoz. A művészet mindenki számára tartogat mondánivalókat. Csak oda kell tartani elé a lelkiünket.

H. A.

NAPIREND

Szombat 1922 június 17

Prot.: Laura. Kath.: Rainer.

Közművelődési könyvtár nyitva délelőtt 10-11 óráig.

Kollégiumi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig, d. u. 3-5-ig.

Csokonai-színház este nyolc órai kezdettel „Rozi néni” vígjáték.

Intim kabaré, előadás fél 9 ó.

Modern kabaré, előadás háromnegyed 9 ó.

Nyári színpad este 9 órakor a Magyar Házban.

A Műpártoló Egyesület képzőművészeti kiállítása a városházán d. e. 9-től este 7-ig.

Az asztalosmesterek értekezlete d. e. 11 ó. az Ipartestületben.

A katonazenekar hangversenye este 8 ó. az Arany Bikában.

Cserkészek zászlóavatása

A debreceni felső kereskedelmi fiúiskola „Munka” cserkészcsoportja csütörtökön délután tartotta zászlóavató ünnepélyét. A „Munka” cserkészcsoport a legelső volt Debrecenben: akkor alakult meg, amikor az oláh iga alatt nyögött a megszállva tartott Tiszántul. Szomorú történelem a meggyalázott Magyarország akkori történelme s ha volt valaki, aki megérezte, hogy semmi még nem késő, az az ifjúság volt. A szegyeteljes jelenben vetette el az élniakarás magját s ma már gyümölcsöt terem az akarat. Az első cserkészcsoport négy év keserves fáradozása után tegnapelőtt zászlót kapott s azok, akik a zászlót adták, mind megvoltak arról győződve, hogy becsületes kéz veszi át a rudját s becsülettel hordozzák majd utaikon.

A zászlót a debreceni kereskedők nevében Somossy László adta át meleg hangú, a cserkészcsoport multját érintő kedves visszaemlékezésekkel tarkított beszédben. Az avató beszédet dr. Márton Béla tanár, a csapat parancsnoka tartotta s a lendületes beszédben emelkedett szavakkal emlékezett meg a cserkészek jövő feladatáról: a honmentés nagy munkájáról. A csapat vezetőinek munkássága csendes, de az elért eredmény értéke felbecsülhetetlen. Mert mi értékesebb egy országban, mint annak öntudatos, józan, fegyelmezett, acélos izmu polgársága?

A felavatott zászlót a „Munka” csapat alapítói vették át Somossy Lászlótól s utána az egész cserkészcsoport fogadalmat tett. Rövid, katonás szavakban esküdtek fel a zászlónak. Az eskü oly rövid volt, mint a cserkészek jejszava: a becsület.

Az eskü után Szilágyi Mihály szavalta el Juhász Géza tanárnak. az ismert költőnek „Cserkész-zászló” című szép költeményét, „a multnak és jövőnek divinációs meglátását.

A zászlóavatás a Szózat elénekével ért véget s azután a megjelent díszes közönség az iskola udvarára ment, ahol a cserkészcsoportok fegyelmezett elvonulásában gyönyörködött.

Nagy feltűnést keltett a cserkészek kiállítása is. Egy tágas szobában a falon és az asztalokon képek, sasználati tárgyak, gyermekjátékok, apró modellekben kidolgozott cserkész taborozó hely, különböző felállítasu tűzhelyek, a cserkészek által készített térképek, vázlatok, örskönyvek tarkították a kiállítást. Érdekes volt egy hegedű, amit egy 15 éves cserkész faragott egyszerű falatozó bicskával. Szépek a fakatonak mintájára készült cserkészfigurák. Pompás gyermekjátékok ezek s remélhetőleg mihamar elterjedésre számíthatnak.

A cserkészet egyik lelkes apostola panasolta az ünnepély után, hogy Debrecen közvetlen környéke nem alkalmas igazi cserkészgyakorlatok megtartására. Tokajba kellene legalább is elmenni, ahol hegy, sziklák és szakadékok vannak. Az ut azonban megregrága, pedig a derék fiúk megérdemelnék egy vidám s mindamellet nagyon tanulságos kirándulást. Nem engedhetné meg vajjon a debreceni MÁV üzletvezetőség saját hatáskörében, hogy Debrecen város cserkészcsoportai időnként olcsóbban, vagy esetleg ingyen utazhassanak Tokajra, a Hortobágyra, a Tiszához? Elmennének ök szívesen IV. osztályon is, csak ne kerüljön sok pénzbe. Ugyanis a cserkészek egyesületei sohasem koldulnak s kiadásait abból a jövedelemfedezik, amit két kezük munkájával szereznek. Földet bérelnek és kertészkednek, műipari tárgyakat készítenek, de kérték? — ezt nem engedni meg cserkészek becsülete. A jövő Magyarország szempontjából kívánatos volna, ha a társadalom nagyobb érdeklődéssel figyelne a cserkészek munkájára s ott ahol teheti, megsegítésükre sietne.

NAPI HIREK

— **Ottó volt trónörökös súlyos beteg.** Bécsi tudósítónk jelenti: Ma a késő esti órákban Bécsben az a hír terjedt el, hogy Ottó, a megboldogult Károly király legidősebb fia Spanyolországban súlyosan megbetegedett. A betegség részleteiről egyelőre nem érkezett megbízható hír.

— **A kormánypart nagy értekezlete.** Misj kolczy Lajos, Hajdúvármegye és Debrecen szab kir. város főispánja az egységes párt országos elnökségének meghívására Budapestre utazott. Ma délután a párt a kormány és a főispáni kar tagjainak részvételével tartja meg értekezletét, melyen értesülésünk szerint a lezajlott képviselőválasztások eredményét és a nemzetgyűlés legsürgősebb teendőit beszélik meg. Este az első pártvacsorát egy dunai hajón rendezi a pártelnökség.

— **Kinevezések.** A főispán dr. Orosz Árpád és Várady Sándor díjtalan közigazgatási gyakornok, tb. aliegyzöket díjaz gyakornokokká, Kupinszky Sándor és Poroszlay László városi ideiglenes szakdíjnokokat díjtalan közigazgatási gyakornokokká kinevezte.

— **Meghalt a volt nemzetgyűlési korelnöke.** Bernáth Béla, a Mádtokaji választókerület 33 éven át volt országgyűlési és nemzetgyűlési képviselője, gazdasági főtanácsos, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének elnöke, aki a korelnöki tisztet töltötte be a legutóbbi nemzetgyűlésen, e hó 14-én 73-ik évében hirtelen elhunyt Tályán. Halála igen szöles körben keltett részvétet az egész vidéken, amelynek majdnem minden községének díszpolgára volt. Bernáth személyesen ismerte 12000 választóját, 2462 lakodalmon vett részt, 4000 keresztgyereke volt, naponta 40 emeletet járt meg és állandóan 25-30 levelet intézett el.

— **A kántus vigalmi adója.** A kollégiumi kántus nemrég tartott emlékünnepélyén 12,000 korona vigalmi adó szedtek be. Ezt az összeget a városi tanács most visszaadta az ünnepély rendezőségének, tekintve, hogy az ünnepély jövedelméből három különböző ifjúsági egyesületet fognak segíyezni.

mindaddig küzdenünk kell, míg kellő határok közé nem szorítjuk.

II.

Politikai rabságunk és szellemi szolgátságunk

Kulturát és politikát egymástól elválasztani nem lehet. A kultúra a legfőbb politikum. Az a nemzet mely kulturális önállóságáról lemond, a saját sírját ássa meg.

Jól tudták ezt I. Lipót, Mária Terézia és II. József, a Habsburg-ház legöntudatosabb abszolutistái, s szép szóval és erőszakkal próbálták a magyarságot németesíteni. — A germanizáció nem sikerült, mert ellentállott a nemzet őseréje s ezenkívül volt a nemzetnek egy hatalmas védpajzsa a germanizáció ellen: a latin nyelv.

A latin nyelv a régi időkben a közoktatás és közigazgatás nyelve s a külfölddel szemben is az érintkezés eszköze volt; hagyományos tekintélyén megtört a germanizáció. Később azonban a latinnyelvet éppen nemzeti kulturánk kifejlődése érdekében kénytelenek voltunk háttérbe szorítani. Európaszerte megindult a nemzeti áramlat, melynek hatása alól mi sem vonhattuk ki magunkat s a múlt század negyvenes éveiben a latin nyelv közéleti használatát megszüntették.

A latin nyelv hiányát azonban elmulasztottuk pótolni s ezáltal mind nemzeti, mind nemzetközi szempontból rendkívül hátrányos helyzetbe jutottunk.

Elmulasztván a kérdés rendezését, a magyar nyelv rokontalan mivolta s a gyakorlati élet követelményei folytán mindinkább a német nyelv jutott előtérbe, amelyet használtunk, ha a magyar nyelvet nem használhattuk.

A latin nyelv letűnével Magyarország kiesett Európa szellemi közösségéből s a magyar nemzet a német kultúra rabszolgája és Európa siketnémája lett.

Ez a káros és szégyenletes állapot, a magyar nemzetnek ez a kulturális szolgátsága több, mint hetven éve tart. S végeredményben Magyarország története azóta nem más, mint egy hetven éves kultúrvalóság rettentő vajudása.

Természetesen, más tényezők is hozzájárultak a helyzet kialakulásához. A negyvennyolcas forradalom leverése után az abszolút korszak bevitte a német nyelvet a közoktatásba s ezt azután is fentartottuk. Majd jött a 67-iki kiegyezés általános védkötelezettséggel és németnyelvű közös hadsereggel s végül jött rövid tíz év után a német szövetség, amely teljes politikai béklyókat rakott Magyarországra. Tíz millió osztrák-német helyett hetven millió némettel jutottunk egy kalap alá s ezzel megkezdődött Magyarország békés germanizációja.

A német szövetség illuzióriussá tette a 67-iki kiegyezést, ezt az óraműszerű finom szerkezetet, mely az erők egyensúlyára volt alapítva s elérhetetlenné tette a 48-iki függetlenséghez való visszatérést. A német szövetség óta tulajdonképpen 78-as politikát folytattunk, mert Magyarország része és helvétája lett a német világbirodalmi koncepciónak, mely Hamburgtól Konstantinápolyig és Bagdadig terjedt.

A német világbirodalmi koncepcióban teljesen elenyészett önállóságunk s mindinkább kezdtünk német provinciává válni. Gazdaságilag fejlődöttünk ugyan, mint egy nagy világbirodalom része, de nemzetileg hihetetlen módon lesüllyedtünk.

Bécs fölött Berlin lett nagyobbik gazdánk; a magyarnak a *valvassor* szerepe jutott, ahogy a középkorban a hűbéres hűbéresét nevezték s összes ambíciója abban merült ki, hogy a főhűbérral közvetlen kapcsolatba jusson.

A német világhatalmi koncepció összeomlott, mert szövetkezett ellene az egész világ s mi, akik kizárólag reátámaszkodtunk s életrehalálra hozzákötöttük a hajónkat, vele buktunk. Megdőlve a német hatalom, itt maradtunk árván, elhagyatottan, támasz nélkül, kitéve a kis martalóc szomszédok rablási vágyának s kiszolgáltatva a nagyhatalmak tudatlanságának.

A szörnyű büntetés nem áll arányban bűneinkkel. Bűnünk tulajdonképpen csak mulasztás volt; elmulasztottuk európai összeköttetéseket szerezni s kizárólag a németekre bíztuk magunkat. Elmulasztottuk megismertetni Európát a magyar viszonyokkal, nem ismertek, vagy félreismertek bennünket s ennek következtében halálra ítélték.

Nemzeti sülyedésünk oka elhibázott kulturpolitikánk volt. Az abszolút korszak kényszerűségéből szükségszerűséget csináltunk; közoktatásunkban fentartottuk a német kultúra monopóliumát s ezzel nemzeti önállóságunk és európai érvényesülésünk elé mi magunk emeltük a legfőbb akadályt.

(Befejező rész holnapi számunkban).

A Szent-Királyi--Freund-per a törvényszék előtt
Mindkét vádiottat felmentették

Tegnap délelőtt és délután ismét a hozsuzura nyult Szent-Királyi Tivadar—dr Freund Jenő bűnper foglalkoztatta a debreceni kir. törvényszék Visky Sándor elnöke alatt működő fellebbviteli tanácsát. A per előzményei ismereteselek.

Szent Királyi Tivadar, kereskedelmi és iparkamarai elnök, a róm. kath. hitközség elnöke, az 1920. december 22-én tartott városi törvényhatósági közgyűlésen a következőket mondotta:

— Vannak tisztességes és tisztességtelen zsidók, az utóbbiak közé tartozik Freund Jenő ügyvéd is, aki a galíciaiakat, árdrágító zsidókat, mint zsidó hitközségi elnök és törvényhatósági bizottsági tag védelmezte s ezáltal a tisztességes kereskedelmet lezüllesztette.

Mikor Freundnak ezt tudomására hozták, azonnal felrohant a közgyűlési terembe, ahol felelősségre vonta Szent-Királyit, akit gazembernek nevezett. Szent-Királyi viszonozta a sértést. Pár perccel később a közgyűlés folytatásakor újra kezdődött a kölcsönös becsületsértés. Szent-Királyi impertinens fráternek nevezte dr Freund Jenőt, mire az azzal vágott vissza:

— A pofon elől szökött meg!

A közgyűlési incidensnek a járásbíró előtt lett folytatása, Freund rágalalmazás, Szent-Királyi becsületsértés, Freund ugyancsak becsületsértés miatt tettek feljelentést egymás ellen. Batta Árpád járásbíró úgy Freundot, mint Szent-Királyit bűnösnek mondotta ki s mind a kettőt 1—1 hónapi fogházra s 5, illetőleg 3 ezer korona pénzbüntetésre ítélte.

Fellebbezés folytán a kir. törvényszék fellebbviteli tanácsa elé került az ügy, amely a járásbíró ítéletét megsemmisítette s a járásbíró ügyét új tárgyalás megtartására utasította s egyben utasította a valóság bizonyításának legtagyabb körben való megengedésére.

Az új tárgyalás Jankovich Jenő járásbíró előtt folyt le, aki helyt is adott a valóság széleskörű bizonyításának. Több tárgyalás megtartása után meghozta ítéletét, mely szerint Szent-Királyit rágalmazás vétségében mondotta ki bűnösnek s ezért 11 ezer korona pénzbüntetésre ítélte, de a büntetés végrehajtását 3 évre felfüggesztette. Bűnösnek mondotta ki Freundot és Szent-Királyit a becsületsértés vétségében, de a büntetés kiszabásától a viszonyosság alapján mindkettőnél eltekintett.

Újra a törvényszék előtt

Fellebbezés folytán a kir. törvényszék elé került újra az egész bűnper, amelyet tegnap délelőtt s délután tárgyaltak. Elnök Visky Sándor, előadó Trássy András, szavazóbíró Dancs György volt. Szent-Királyi ügyvédjével, dr Debreczeny Barnával jelent meg, míg Freund önmaga képviselte érdekeit.

A járásbírósi iratok felolvasása után dr Debreczeny Barna kérte, hogy ha megengedte a járásbíró Freund mentő tanuának felvonulását, engedje meg a kir. törvényszék azon adatok felolvasat és becsatolását is, amelyek leszállítanak Freundot arról a magas erkölcsi piedesztálról. Vannak olyan levelek a birtokába, amelyek kellőképp megvilágítanak Freund jellemét. Így a Csanak Jánostól felvett pénzzel nem tudott idejében elszámolni, ugyszintén Szilágy József és Kerekes Mihály letélt helyezett pénzével sem s ezekhez könyörgő halasztást kérő leveleket intézett.

Freund Jenő elleni ezeknek az iratoknak felolvasását s cáfolni igyekszik azok tartalmát. Kijelenti, hogy azok a levelek csak bűnös uton juthattak Szent-Királyi kezéi közé. Egyben kéri Handler Gyula, Gál Samu volt forgalmi főnök és Gergely Jenő ügyvéd kihallgatását.

A bíróság ezután határozathozatalra vonult vissza s a bizonyias kiegészítésére vonatkozó indítványokat teljesen elutasította.

A perbeszédék

Ezután Debreczeny Barna mondott közel egy óras beszédet. Hangsúlyozza, hogy az a beállítás Freundak, hogy ő ellene tulajdonképpen személyi hajzsa folyik Szent-Királyi részéről, nem áll meg. Szent-Királyit és Freundot világnézeti különbségek választják el egymástól. Adatokat sorol fel arra, hogy tényleg Freund züllesztette le a tisztességes kereskedelmet. Hivatkozik Komlóssy Pál rendőrtanácsos, Mile Pál, Rostás István terh lő vallomásaira, akik a rendőrségen tapasztalt viselkedéséről vallotak, míg Fialkovic Gyula és Fáber Kálmán az oláhoknál tett sűrű látogatásairól tettek vallomást.

Kérri Freund elítélését és Szent-Királyi felmentését.

Hamis vallomástétel vádolt tanu

Freund Jenő szintén közel egy óras beszédet mondott s cáfolni igyekezett a rá nézve terhelő tanukat.

— Komlóssy Pál vallomása — mondotta — típusa a hamis vallomásnak... (!)

Elnök: Figyelmeztetem, hogy ilyen modorban ne folytassa!

Freund: Ezt a kijeientésemet bíróságon kívül is fentartom.

Ezután még hosszabban kritizálja több rendőrtiszt vallomását. Kéri felmentését és Szent-Királyi elítélését.

Debreczeny Barna válaszában visszautasítja Freundnak Komlóssy Pálra tett megjegyzését s röviden reflektál Freund beszédére, majd Szent-Királyi, végül újra Freund beszél. A bizonyítás befejezése után elnök bejelenti, hogy az ítéletet délután hirdeti ki.

Felmentő ítélet

Délután 6 óra után hirdette ki Visky elnök a törvényszék ítéletét. Eszerint a járásbíró ítéletének mindkét vádlottra vonatkozó minősítő részét megsemmisíti, Szent-Királyit egy rendbeli rágalmazás, Freundot egy rendbeli becsületsértés vétségében mondotta ki bűnösnek, de a kölcsönösség és viszonyosság alapján a büntetési tétel kiszabása alól mindkettőt felmenti.

Ezután az alapos gonddal s nagy jogászai tudással megszóvegezett ítélet indokolását olvasták fel. Eszerint a bíróság megállapítja, hogy Szent-Királyinak a valóság bizonyítása egészben nem sikerült, az nem vezetett eredményre.

A bíróság így egy rendbeli rágalmazást s ebből keletkező becsületsértést állapított meg, melynek ugyan több részlete volt, de ezek mégis gyors szervi összefüggésben vannak egymással. S mivel Freund a rágalmazás után nyilvános helyen durva szavakkal vett elégtételt magának, így azonban megtörtént a sértés viszonzása, tehát több büncselekményről

Írógép, sokszorosító és egyéb kellékek, írószekerek legolcsóbban **özv. Árdó Miklósné** gyári raktárában :: Simonffy-utca 2. a. Telefon: 1353 szám.

A református leány középiskola és polgári leányiskola tornavizsgája tegnap délután folyt le az intézet kertjében díszes közönség jelenlétében. A zeneszóra történt felvonulás után stílusos szabadgyakorlatok, svéd társas szabadgyakorlatok, botgyakorlatok és tornapadon végzett gyakorlatok következtek. Különösen a kitűnően sikerült tornapadgyakorlatok költötték le a közönség figyelmét. Ezek a gyakorlatok nagyon illenek a lányokhoz: üde, könnyed testmozgásu ritmikus egymásutánja festői látvány. A tornavizsga legsikerültebb és legügyesebb száma a magasugrás volt, melyen a leány középiskola I—VI. osztályának válogatott csapata vett részt. A magasugrás rossz omennel kezdődött, mert az első ugró, egy pöttömnyi kis lány leverte a 60 centiméterre feltett léceket. A rossz előjelekre azonban csak a rómaiak hagytak fel minden vállalkozással. A lányok kitartóan ugrottak tovább s voltak igen jól iskolázott ugrok is. Az ugróversenyt **Galanffy Poncey** nyerte meg, aki rugékonyságával és biztos stílusával sok tapsot aratott. A publikum hálásan tapsolt különben minden ugrónak, még azoknak is, akik levertek a léceket. A gyakorlatok végével **Révész Imre** lelkész tartott melegbangu beszédet. Heint idézve, a lányokat a virágokhoz hasonlította, aztán figyelemzette őket azokra a kötelességekre, amik a jövőben rájuk várnak. Megilletődött, komoly arccal hallgatták a beszédet, de csakhamar újból megindult a nevetgélés. Mintaa száz és száz madár csicseregne. Az ünnepély a Szózat éneklésével ért véget s a közönség teljes meglepéssel vitte haza emlékében a száz meg száz viruló lány pompás gyakorlatainak üde képét.

Betörés egy mérnöknel. *Kalenda* Lóránt városi mérnök Piac-utca 10. szám alatti pincéjét a múlt éjjel ismeretlen tettes feltörte s onnan körülbelül 4—5 ezer korona értékű ágyműt elloptott, A rendőrség megindította a nyomozást.

Hivatalvesztés *Papp* Sándor volt városi rendőrt és *Cohus* József kézbesítőt fegyelmezetlen magaviselet, illetve hanyagság miatt a polgármester hivataluk elvesztésére ítélte. Felelősség folytán ügyük a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya elé került s a fegyelmi választmány a polgármester ítéletét helybenhagyta. Az ítélet jogerős.

Mert a borju megdőglött. Különös indító ok készítette öngyilkosságra *Molnár* Ferenc 65 éves földesi földművest. A rossz anyagi viszonyok között élő embert egymásután két súlyos csapás érte; a napokban megdőglött a lova, míg tegnap a borja. Ezen anyjira elkeseredett, hogy az istállóban, ahol a borja megdőglött, a mestergerendára felakasztotta magát. Mire tettét a szomszédja észrevette s levágta a kötéltől, már kiszenvedett.

Halálozás. Botfalusi Both Gyula úgy a maga, mint egyetlen fia, Gyula, édes atya, testvérei, valamint a kiterjedt rokonság nevében is, melyen megtört szívvel tudatja, hogy anyagi jóságú felesége, leg gondosabb édes anyja, szerető gyermeke, testvér és rokon, **botfalusi Both Gyuláné** szül. zanathai Zsanthy Leona áldásos életének 37-ik, boldog házasságának 19 ik évében folyó június hó 16-án reggel 5 órakor csendesen elhunyt, visszaadva jóságosan nemes lelket Teremtőjének. Drága halottunk földi részeit folyó június hó 17-én délután 4 órakor fogjuk a Simonyi-ut 27. sz. alatti gyászaházról a rom. kath. egyház szertartása szerint tartandó beszantelés után a Szent Annatúcai sírkertben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise áldozat az elhunyt lelkiüdvéért június hó 19-én d. e. fél 9 órakor fog a Mindenható Istennek bemutatni. Debrecen, 1922 június 16. Emléked legyen áldott, nyugodj békében! Édes atya: zanathai Zsanthy Mihály. Testvérei: László és István. A temetést **Dankó** temetkezési vállalat, Kossuth-u. 6. szám rendezi.

Asztalosmesterek értekezlete. A debreceni asztalosmesterek ma, június 17-én délelőtt 11 órakor az ipartestület tanástermében szakosztályi ülést tartanak, melynek tárgya a munkások újabb béremelése. Pontos és mennél nagyobb számban való megjelenés kívánatos. *Vojta.*

A katonazenekar hangversenye. A Bika-kávéházban ma este 8 órai kezdettel a m. kir. 11. honvéd gyalogezred zenekara napyszabásu hangversenyt rendez Nóth Antal ezredkarnagy vezetése mellett. Amennyiben a jövedelem a zenei kellekek fedezésére fordítatik, kérjük a zenekedvelők közönséget e kulturintézmény támogatására. Belépődíj személyenként 20 K, tisztiek részére 10 K.

A gazdák nem jelentik a vetésterületet. Utoljára hivatnak föl a gazdák, hogy vetésterületeiket vagy a lisztirodában (Csapó-u. 15. sz., keresztépület) vagy bármely tanyasi iskolában okvetlenül jelentsek be vasárnap (f. hó 18-ika) déli 12 óráig. A városi tanács a kormány szigorú rendeletére a bejelentéseket ellenőriztetni fogja és a mulasztókra büntetés vár. — *Városi tanács.*

A budapesti árumintavásárra ut. zók figyelme. A kamara felhívja azokat, akik kedvezményes jegy iránti igényüket bejelentették, hogy jegyeiket szombaton, 17-én déli 12 óráig vegyék át, mert ellenkező esetben a jegyeket más jelentkezőknek fogja a kamara kiadni. Egyben értesíti a samara érdeklőségét arról, hogy a kereskedelemügyi miniszter urhoz távirati megkeresést intézett a jegykitűzés felemelése érdekében. Akik tehát az árumintavásárra kívánnak feutazni, haladéktalanul jelentkezzenek a kamarának. *Elnökség.*

Napsugár vagyonmentő-árverésre mindennemű butor, berendezési-, használati-, ruházati tárgy, műtárgy, régiség stb. beadható folyó hó végéig, délelőttönként 9—2 óráig, Piac-utca 10. l. alatt. Telefon 10—10. Tárgyak vidékről is be- küldhetők. Árverés: július 3, 4, 5-ikén.

Hirtelen halál az utcán. Tegnap délelőtt *Goldstein* Mór Szent-Anna-utca 32. szám alatt lakó házala hirtelen összeesett a Hatvan-utca 63. számú ház előtt s azonnal meghalt. Az államrendőrség részéről dr. *Kiss* Gyula tisztiorvos s *Jeszkó* Ernő szállottak ki, de már csak beállott halált konstalták. A hatvanhat éves ember halálát szívizélhűdés okozta. Hulláját beszállították az egyetemi klinika hullaházába.

Az amerikai magyarság irredentizmusáról érdekes dokumentum az a levél, amit a napokban kapott a polgármesteri hivatal. A levélboríték hátsó lapján kezdetleges vonásokkal a régi Magyarország határai vannak felrajzolva s benne a következő nyomtatott szöveg:

Szívenbe zárva édes szép hazám
A képedet magamnal hordozom.
De hogy meglásson minden jó magyar
E papirosra ide rajzolom.
Légy áldva áldott szeretett hazám
Sujtsa az Ur az eltipróidat,
Te fogod egykor megalkotni majd
A menyországba vezető utat.

F. *Markó* 2413. Walnut Str. Nc. Keesport, Pa.

Édekesége a levélnek, hogy Debrecen alatt Csanád vm. áll a címben s hogy Prágát is megjárta, mielőtt hozzánk jutott.

A kutba ugrott. Megrendítő öngyilkosság történt tegnap Hajdúböszörményben. *Szilágyi* János 67 éves közbeesülésben álló földműves egy őrizetlen pillanatban, míg hozzátartozói massai voltak elfoglalva, az udvaron lévő nyitott kutba ugrott. Mikor órák múlva rátaláltak, már kiszenvedett. Tettének oka ismeretlen. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

SPORT

DVSC—Kisvárdai SE 2:1, félidő 0:1. Diószegi-úti pálya, 2000 néző, bíró *Ivancsics* Mihály Budapest. Nehezen ugyan, de mégis legyőzte az idegesen, kapkodva játszó Vasutas csapat a több szerencsével, mint tudással operáló kisvárdaiakat. A mérkőzés nem tartozott a szebbek közé, szép akció csak nagyrítkan fordult elő. Az első gólt a kisvárdaiak érik el *Farkas* kapus hibájából, aki idegesen kifutott kapujából. A második félidőben a Vasutasok Kovács s *Molnár* golja révén kiegyenlítettek, sőt a győzelmet jelentő gólt s így a két bajnoki pontot is megnyerik. Jó bíró volt *Ivancsics.*

DEAC választmányi ülés. A június 13-ra hirdett választmányi ülés közbejött akadályok miatt elmaradt. A választmányi ülés szombaton, 17-én a Menekültügyi hivatalban lesz fél 6 órai kezdettel. *Főtákkár.*

Svájc—Magyarország 1:1 (1:0). A svájci csapat bécsi veresége tegnapi játéka után teljesen érthetetlen. A csapat rendkívül gyors, csatárai jól lönek és kitűnő együtttest alkotnak. A bécsben indiszponálan védett kapus helyére új játékos érkezett, aki be is vált. Az első félidőben a játék képe hullámzó, a svájciak vannak többet frontban, három-négy lövésük a kapufát éri. A vezető gólt a svájciaknak sikerült negyedórai játék után *Fogl* hibájából közvetlen közelről megszerezni. A kiegyenlítő gól a második félidő tizenötödik percében esett. A magyar csapat kornert ért el, a labdát a kapus kiütötte, az *Blumhoz* került aki védhetetlenül berugta. A második félidő második percében a sérült *Mandl* kiállt és helyét *Kovács* foglalta el. Husz pernyi játék után *Ortnak* is megrándult a lába és helyette *Kósa* játszott tovább. A mérkőzést a bécsi *Retschury* vezette.

Ujságírók—Footballbírák 2:1, (félidő 1:1). Az ujságírók csaknem teljesen tartalékos csapattal — mindössze 8 emberrel játszottak — győzelmet arattak a lelkesen s mindvégig a football-szabályok szigorú betartásával játszó football-bírák felett. Az ujságírók csapatából kivált *Kupinszky*, *Jeszkó*, a kíségitőnek beugrott *Bogen*, míg a football bírák legjobb embere *Kerekes* volt. De lelkesen játszott *Balogh* is. Káldy egy tizenegyest elrontott, Zempléniének csak egy szép lövése volt, de az sem lett gól. Góllövők voltak: *Káldy*, *Jeszkó*, *Kupinszky*. *Bíró* a bírónak legtöbb bajt, gondot okozó két játékos, *Német Jóska* és *Zöld* voltak. *Német* a bírák, *Zöld* az ujságírók kegyeit kereste s eszerint pártoskodtak.

Keletmagyarország 1922. évi atletikai bajnoki viadala vasárnap délután 3 órai kezdettel tesz a DTE nagyterdei sporttelepen. Minden egyes versenyszámra igen sok nevezés érkezett úgy, hogy szép küzdelmekre s több kerületi rekord megjavítására van kilátás. Rekordjavításra készül dr. *Kirschhofer* Kálmán, a DTK bajnok atlétája a súlydobásban 12 m. 20 cm. körüli dobással. *Fábray* Karoly (DTK) a diszkoszvetésben 34-50—35 m. körüli dobással. Biztosan rekordot javít *Virchv* Kálmán DEAC a 800 és 1500 m-es síkfutásban 2 p 08 illetve 4-29 mp. körüli idővel. *Csekey* Gyula Karcagi 160 OVE 5000 m. rekordját, *Hadhazy* Dezső pedig 340 m-es rudugró rekordját igyekeznek megjavítani.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Szombat: Róza néni.
Vasárnap délután: Cigánybáró.
Vasárnap este: Róza néni.
Hétfő: Vasgyáros.
Kedd: Rang és mód.
Szerda: Sulamith.
Csütörtök: Sulamith.
Péntek: Sulamith.

Színház és mozgószínházak közleményei:

Cirkus King IV. Nagy szenzáció a box-mérkőzésen. Bemutatja a **Meteor** mozgó vasárnap.

Amiről idáig Budapesten beszéltek — ma Debrecenben arról beszélnek. Szenzációs **Pathe** estélyeket rendez az *Urania*. A világhírű **Pathe** filmgyar remekét mutatja be *A szerelem ujoncai* drámai vigjáték, **Ne ifélj!** társadalmi dráma és egy **Pathe** Revüt a világ különböző tájairól felvett képek. Csodaszép műsor! Ritkán kerül alkalom ilyen válogatott filmekkel a közönség elé lépni. Bemutató pénteken 7, 9 órakor. Utalvány érvényes.

Szenzációs műsor az *Apollo*ban. Két nagy slager kerül bemutatásra.

„Trilby“, az amerikai aransorozat legnagyobb 5 felvonásos drámája, a főszerepben *Ciara Kimball Jung*, és *„Lady Violet“*, dráma 5 felvonásban. Jegyelővétel.

Szombaton „Róza néni“ a Csokonai-színházban. Halassyné játsza a címszerepét ennek az érdekes és vidám témájú darabnak. Végtelen mulatságos alakításai zajos sikerrel fogja a darabot közkedveltté tenni. Fellépnek még *László*, *Rubinyi*, *Heltay* és *Csapó* Maria, kinek ez a végtelen bájos szerepe egyik legkedvesebb alakításai közé fog tartozni.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zongorát
bérbeadok. Jókai-utca 6. 2. ajtó.

Használt
butorok és antik szekrény eladók. Szent Anna-utca 5. emelet.

Gyermekköcsik
teljes átjavítását, fényezését keretekre gumihuzattal vállal
Riesz Henrik kocsigyár

Forgács István
múlós
Bádógs-ú.

Hímzés
és mindennemű női fehérnemű varrás jutányosan elvállaltatik Erzsébet-utca 79. szám. Nyíriné.

Kaucióképes
üzletkezelő felvétetik Hungária gőzmosó és kelme-festő vállalat. Cégtulajd. *Libándy* András Péterfia 4. szám.

Vasabroncs
kisebb vagy nagyobb mennyiségben kapható Piac-utca 59. sz.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Eladó
Egyháztér mellett Vár- és Nyomtató-utca sarok ház. Három bolthelyiség, 4 rend beli lakással, 100 méteres utcai fronttal. Nagy jövedelmű és nagy jövőjű ház. Ertekezhetni: **Gazdák** Bankja, Kossuth-utca 17

A tőzsde Magyar korona: 51.

Budapesti zárlat

Magyar hitel 2780, Osztrák hitel 700, Angol-Magyar 780, Leszámitoló bank 780, Magyar-Olasz 816, Jelz hitelbank 275, Hszai bank 680, Salgó 4150, Rimamurányi 8625, Közveti 1470, Déli vasút 3650, Államvasút 17100, Keresk. bank 7600, Állam- lános takarékp. 1250, Pest. hazai 29000, Borsod-miskolci 4700, Concordia 3025, Budapesti gáz. 8250, Gizella 2625, Hungária 3530, Viktória 12700, Beocsini 9300, Kohó 1100, Állam- lános kőszén 19150, Urikányi 11900, Adria 13700, Atlantic 2775, Levante 10000, Trust 2950, Ganz-Danubius 79000, Ganz villamos 8950, Lipták 540, Magy. ac. l. 3040, Schliek 149., Wörner 750, Brassói 5925, Izzó 9850, Spódium 2900, Hazai faterm. 2900, Klofid 4625, Erdő 900, Nasici 167.0, Neuschl Licht 600, Orsz. fa 1405, Telefon 6850.

Valuták

Napoleon 3845-3875, Angol font 4405 4455, Dollár 985-995, Francia frank 8850-8875, Márka 315-325, Lira 4975 5025, Osztrák k. 570-600, Rubel 2950-3150, Lei 638-48, Szokol 1930 50, Svájci frank 18950-19950, Korona dinár 1850-1870, Lengyel marka 2150-2250.

Devizák

Amsterdam 388-3, Koppenhága 18800, -19800, Krisztiania 15000 15600, London 4525-3575, Berlin 31600-32600, Milánó 5075-5125, Páris 8750-8000, Prága 1975 1985, Stockholm 25700-200, Svájc 18950-19050, Bécs 570-590, Zágráb 34500-35500, Newyork 992-1002.

Zürichi zárlat

Berlin 16600 Holland 20450, Newyork 525, London 2349, Páris 4650, Milánó 263750, Brüsszel —, Prága 100500, Budapest 51, Zágráb 18000, Bukarest —, Varsó 12, Bécs 300, Osztrák lebeljegzett 325.

Nemesfémek piaca,

A piac igen szilárd. Ezüst korona 80, forint 210, 5 koronás 410, 20 koronás azany 3390.

Terményi tőzsde.

Hivatalos árak: Buza tiszavideki 4175-225, fehérmezei 4150-4200, pestmezei 4150-4200, rozs 3300-3350, takarmány árpa 3150-3250, sörárpa 3250-400, köles 2800-2825, zab 3400-3550, tengeri 3275-3300, repec 44-46, Korpa 1900-

Sertésjelentés.

Szabadvásári maradvány 668 sertés, érkezett 597, eladott 204.

Árak: Zsirsertés fiatal nehéz 160-80, könnyű 125-80.

Dollárt,

ARANY, EZÜST
pénz, és idegen
pénz legelőbb
buz vesz

Simon Bankiroda

DEBRECEN,
Kossuth-u. 11
Idegen kifizetések legelőbbban. T. 903.

POTOM ÁRÉRT
ELADÓ
hatalmas nagy
telkü ház!
IGEN SZÉP
HELYEN!

A Szent Anna-utca
sarkához második!

Baross-u. 28. sz. ház

Beköltözhet!

ha saját lakását a lakónak cserébe föl-
ajánlja, vagy pedig a Lakásrendelet 44.
§-ának 1. pontja alapján bármelyik lak-
kónak fölmondhat, ha „hajléktalan” vagy
pedig „Debreczenben főbérleti minőségben
lakása nincs!

Csoda olcsó!

Ára 550 ezer korona!

Nézz meg okvetlen e házat, óriási nagy
szobák!

Az üvegezett zárt veranda is 5 méter
széles és 9 méter hosszú!

Ezen ház felett is a Nagy Lajos Országos
Ingatlanforgalmi Vállalat rendelke-
zik, egyedül csak ott köthető meg a
vétel, ott teendő le a vételi foglaló is!
Iroda Veres-u. 9. sz. alatt.

Akar ön a város legszebb helyén lakni?

Adhat Ön 2 millió kor-át egy családi házáért?

A város központján! Rögtön átadunk be- költözhetőre egy négy szobás lakást!!

Előszoba, konyha, speiz, cselédszoba, fürdőszo-
bával, négy pincével, kamarával. Villany és víz
bevezetve.

A tulajdonoson kívül senki idegen lakó nem :: lakik a házban! ::

Bővebb felvilágosítást csak komoly vevők részére nyújt az ezen
ház felett rendelkező NAGY LAJOS Országos Ingatlanforgalmi
Iroda tulajdonos mindennap reggel 8-2-ig vagy délután 4
órától 7 óráig, a VERES UTCA 9. SZÁM alatti irodában.

Az „István” gőzmalom

keres mielőbbi belépésre

perfekt magyar-német levelezőt

Szakmabelieknek, valamint azok-
nak, kik gép- és gyorsírást tud-
nak, előny. — Csak megfelelő
gyakorlattal bírók küldjék be
ajánlataikat az „István” gőzma-
lom helybeli igazgatóságához.

Nehéz az élet,

jó ruhába járni gondot ad,
olesón beszerezni tessék VÉGREZ
menni, hol kevésbé használt finom
férfi ruhák álándóan kaphatók.

Vár-utca 7. sz. (Zenedével szemben)

RENADIN RUHÁK,

VASZONÓLTÖNTÖK,
Gallérok, Kezelők,
ingek és mindennemű
fehérneműket tisztít

PALOTAY LAJOSNÉ

Balványi-u. 26 sz. Egyháztér 5. sz.

Valódi Schweinfurti-Zöld

A debreceni m. kir. Mezőgaz-
dasági Vegyisérleti Állomás
bizonyítványa szerint

48-66% OS

összes arantartalommal.

Beszerezhető:

Dr REX Chemiai Gyár és Gyógy-
árunagykereskedés R.-T.
Debreczen, (Városház épület.)

Telefon 292.

Kereskedelmi ügyvezetésben is jártas

mérlegképes könyvelőt, perfect német levelezőt

keresünk azonnali belépésre.

Fizetési igények megjelölésével írásbeli
ajánlatok személyesen nyújtandók be:
Dr Rex Chemiai gyár és Gyógy-
árunagykereskedés R. T.-nál
Debreczen, Piac-utca 20. szám.

Aranyért, Ezüstért

budapesti magas árakat fizetek

Kramer

Simonffy
utca 17.

Alkalmazást nyer esti hat
órától 10-ig

Kifutó

gyerek vagy lány lapunk kiadó-
hivatalában,

Olmot keres megvételre la-
punk kiadóhivatala.

Tőkepenzesek
a
Varga-utca 36. sz.
emelletes családi
ház eladó!

Nagyon szép helyen, mindjárt a törvényszéki palota háta megett, szem-
ben a Werbőczy-utcával!

Mindössze két modern lakás van benne!

ugy a földszinten, valamint az emeleten is egy-egy rendbeli

igazi modern négy szobás urí lakás!

Minden komfort! (Fürdőszoba teljesen berendezve, cselédszoba, terrasz,
előszoba, víz, gáz, villany, gyönyörű nagy pincék, mosókonyha, fás-
kamarák stb.)

Ara három millió korona!

Debreczenben több eladó emelletes ház ma nincs!

Ezen ház felett is a Nagy Lajos Országos Ingatlanforgalmi Vállalat
rendelkezik, az le van kötve elővételi joggal a Nagy Lajos Iroda ré-
szére és így a vétel egyedül és kizárólag csak a Nagy Lajos Irodában
köthető meg, Veres-utca 9. szám alatt. Ott teendő le a vételi foglaló is.

Hivatalos órák állandóan egész nap, reggel 8 órától esti 7 óráig.